

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **R. H.**, zast. Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem AK Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 10. 2005, č. j. 14 Az 276/2004 – 46,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Výše citovaným rozsudkem zamítl Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 5. 8. 2003, č. j. OAM-354/VL-07-P22-2003. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl žalobkyni udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka napadá postup soudu I.stupně a stejně tak i žalovaného spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, a to, zda je možno na případ stěžovatelky vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, tedy, že žádost o azyl byla stěžovatelkou podána důvodně. Stěžovatelka namítá, že žádost o azyl podala z důvodů náboženského útlaku ze strany státních orgánů domovské země. Stěžovatelku matka nutila přestoupit z katolické víry do sekty S. J. Pro matku stěžovatelky byla otázka víry zcela zásadní a byla schopna za pomoci široké rodiny a známých vyvíjet nátlak, aby stěžovatelka přestoupila. Matka stěžovatelky vystupovala neoficiálně, ale díky svému vlivu pak státní orgány vystupovaly vůči stěžovateli oficiálně, v důsledku čehož nemohla stěžovatelka najít práci a dostat odpovídající podporu v zaměstnanosti. Stěžovatelka o pomoc policii nepožádala, neboť si byla vědoma spojení matky a policie. Stěžovatelka je přesvědčena, že ze shora uvedených důvodů jsou u ní dány podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

V této souvislosti stěžovatelka upozorňuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, který uvádí, že k pronásledování může docházet nejen ze strany státních orgánů, ale taktéž může vycházet od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dané země. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo odmítají, či nejsou schopné zajistit účinnou ochranu.

Stěžovatelka spatřuje naplnění důvodu k podání kasační stížnosti uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s.ř.s., když má za to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a na základě takto zjištěného skutkového stavu nemohl spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nepřihlédl k omezeným možnostem stěžovatelky ohledně zajištění důkazních prostředků o persekuci v domovské zemi. Odkazuje na ustanovení § 46 zákona č. 71/1967 Sb. (dále je „správní řád“) a ustanovení § 47 odst. 3 téhož zákona.

Stěžovatelka se domnívá, že pro podání kasační stížnosti je taktéž dán důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s.ř.s., když soud nesprávným způsobem přezkoumal předcházející správní řízení, respektive neshledal v tomto řízení procesní vady. Stěžovatelce je vytýkáno, že sice uvedla konkrétní ustanovení správního řádu, které měl žalovaný ve správním řízení porušit, avšak k těmto nepřihlédla konkrétní skutkové důvody. Stěžovatelka je přesvědčena, že i v tomto případě je krajský soud povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů. Dle názoru stěžovatelky žalovaný porušil správní řád minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Rozhodnutí žalovaného je v rozporu s ustanovením § 47 odst. 3 správního řádu, neboť není dostatečně odůvodněno. Tuto vadu, dle názoru stěžovatelky, nelze odstranit a proto je nutné řízení před správním orgánem provést opakovaně.

Stěžovatelka rovněž nesouhlasí se způsobem, s jakým se soud I. stupně vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Z hlediska skutkového pak soud zcela přehlíží situaci na straně stěžovatelky, neboť tato svůj návrat do domovské země nepovažuje vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Při vycestování zpět na Ukrajinu ji hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Při zjištění státních orgánů, že stěžovatelka požádala v ČR o azyl, bude tato podrobena persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Stěžovatelka odkazuje na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2004. Stěžovatelka se tedy domnívá,

že v jejím případě jsou naplněny podmínky překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu, kterými se však žalovaný ani soud vůbec nezabývali.

Vzhledem k výše uvedenému stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Současně s ohledem na cizí státní příslušnost stěžovatelky, z důvodu zajištění její přítomnosti v České republice, tak, aby mohla řádně uplatňovat svá práva u soudu, za situace, kdy azylové řízení končí doručením rozsudku krajského soudu, stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud přiznal její stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil písemným podáním ze dne 20. 12. 2005, kde popřel oprávněnost podané kasační stížnosti a zároveň odkázal na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 28. 1. 2003. V žádosti o udělení azylu stěžovatelka uvedla, že svoji vlast opustila dne 20. 7. 2002 kvůli problémům s matkou, která ji nutila přestoupit na svou víru. V pohovoru konaném dne 15. 5. 2003 stěžovatelka výše uvedený důvod odchodu z vlasti zopakovala a dále upřesnila, že ji matka nutila přestoupit z katolické víry k S. J. Dále uvedla, že má v ČR přítele a domů se vrátit k matce nechce. Na Ukrajině nejsou žádné pracovní příležitosti a přesto, že byla zaregistrována na úřadu práce, žádná práce ji nebyla nabídnuta. S žádostí o pomoc při řešení ekonomických problémů a matkou se obrátila pouze na přátele. Řešit svůj problém přestěhováním do jiné části země nezkoušela. Dne 9. 1. 2003 byla zadržena Policií ČR a dostala správní vyhoštění, které vyřešila vstupem do azylového řízení. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal rozhodnutí, kterým dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil stěžovatelce azyl. Současně vyslovil, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že stěžovatelka neuvedla v průběhu správního řízení relevantní důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Podmínky pro

udělení azylu dle ustanovení §13 odst. 1, 2 a ustanovení § 14 nebyly dle žalovaného taktéž naplněny.

Předmětné rozhodnutí napadla stěžovatelka žalobou, prostřednictvím které se domáhala zrušení rozhodnutí a vrácení žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě obecně namítala porušení celé řady procesních ustanovení a vyslovila přesvědčení, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu pro náboženské problémy. Krajský soud posoudil napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek a dospěl k názoru, že žaloba není důvodná proto ji zamítl.

Výše uvedený rozsudek napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Tvrzenou nezákonnost spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení, když zpochybňuje závěry soudu a žalovaného o nedůvodnosti podané žádosti o azyl. Stěžovatelka je přesvědčena, že jsou u něj naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, když je nábožensky utlačována ze strany své matky. Stěžovatelka opřela svá tvrzení o Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydanou Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, konkrétně o čl. 65. Pronásledováním se zde míní pronásledování nejen prostřednictvím úřadů nějaké země, ale rovněž pronásledování pocházející od nějakých složek obyvatelstva namísto úřadů. Pokud tyto úřady vědomě schvalují takovouto činnost nějakých složek obyvatelstva, lze tuto považovat za pronásledování pro azylové účely.

Dle ust. § 12 zákona o azylu, se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 2 odst. 5 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Důvodem pro podání žádosti o azyl byly problémy stěžovatelky s matkou, která ji nutila přestoupit z katolické víry do sekty S. J. Vyvíjela na prostřednictvím rodiny a přátel nátlak. Dalším důvodem pro opuštění vlasti byly důvody ekonomické, když jak stěžovatelka uvedla, na Ukrajině nejsou žádné pracovní příležitosti a přesto, že byla zaregistrována na úřadu práce, žádná práce ji nebyla nabídnuta. Pobírala podporu 3 USD měsíčně. Krajský soud a žalovaný v souladu se zákonem vyhodnotili, že tyto

skutečnosti není možné podřadit pod důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť v daném případě nešlo o pronásledování stěžovatelky z důvodu rasových, národnostních, náboženských, příslušnosti k určité sociální skupině ani pro zastávání politických názorů tvrzené pronásledování stěžovatele. Podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 v daném případě splněny nejsou. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nelze problémy ekonomické ani problémy se soukromými osobami v domovském státě považovat za některý z důvodů, pro něž lze podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu úspěšně odůvodnit žádost o azyl. V případě stěžovatelky nelze hovořit ani o pronásledování, které by bylo podporováno státem. Stěžovatelka se na policii neobrátila s žádostí o pomoc. V takovém případě nelze učinit závěr, že takovéto jednání je prováděno, podporováno či trpěno úřady v domovském státě nebo že tento stát není schopen zajistit ochranu před takovým jednáním.

Stěžovatelčin odkaz na čl. 65 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka nedoplnila žádnými skutkovými tvrzeními a ani z obsahu kasační stížnosti, případně ze správního či soudního spisu nevyplývá, jakým způsobem by mělo znění uvedeného článku ovlivnit stěžovatelčino azylové řízení. Citovaný článek se zabývá pronásledováním, které se nemusí týkat jen kroků podnikaných úřady nějaké země, ale může také vycházet od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotýčné země. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá závažné diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je úřady vědomě tolerují nebo odmítají, či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu. V daném případě však stěžovatelka vůbec netvrdila, že by byla pronásledována a poukaz na čl. 65 uvedené příručky je tak zcela nadbytečný.

Nejvyšší správní soud neshledal naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Námítka stěžovatelky spočívající v kritice provedeního dokazování ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., kdy žalovaný dle mínění stěžovatelky nedostatečně provedl dokazování a nerespektoval její důkazní nouzi ve vztahu k zajištění důkazů o persekuci v domovské zemi, není opodstatněná.

Stěžovatelka namítanou vadu v dokazování nijak nespecifikovala, neuvedla, jaké další důkazní prostředky si měl žalovaný opatřit, jaké důkazy provést či k jakému závěru o skutkovém stavu měl dojít. Kritiku správního rozhodnutí nelze založit pouze na tvrzení, nejsou-li doplněna odkazem na konkrétní tvrzená pochybení. Taková tvrzení jsou soudně nepřezkoumatelná. Povinnost zjistit skutečný stav věci ukládá správnímu orgánu ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu (dále je „správní řád“). Dle citovaného ustanovení je správní orgán povinen opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vázne však na žadateli o azyl. Správnímu orgánu nelze vytýkat jako vadu řízení, nepřihlédl-li ke skutečnostem či důkazům jemu neznámým, případně známým pouze žadateli. Dokazování shledal Nejvyšší správní soud dostatečným, přesvědčivým, stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný i soud si opatřili potřebné podklady pro rozhodnutí, k dokazování použili všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, rozhodnutí vyplývají ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Taktéž s tvrzením stěžovatelky, že je dán důvod pro podání kasační stížnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nelze souhlasit. Rozhodnutí není nepřezkoumatelné nebo nesrozumitelné. Nejvyšší správní soud konstatuje, že řízení před správním orgánem netrpělo vadou, kterou nelze odstranit, proto není nutné řízení před správním orgánem zopakovat. Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody žaloby, které stěžovatelka uvedla, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s citovaným ustanovením a vypořádal se se všemi uvedenými námitkami, na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Nejvyšší správní soud shledal rozhodnutí vydané v první správní instanci zákonným a jeho odůvodnění vyčerpávajícím a přesvědčivým.

Pokud jde o námitku stěžovatelky, týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, kdy se stěžovatelka domnívá, že byla tato skutečnost nesprávně posouzena, neboť v případě jejího návratu do vlasti ji hrozí nebezpečí a je tak dán důvod pro vyslovení překážky vycestování, tato nebyla v průběhu celého správního ani soudního řízení zmíněna a tvoří z tohoto pohledu novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve smyslu výše citovaného ustanovení nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. července 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu